

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΦΥΣΙΚΟΧΗΜΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Γ. Π. Μαστροθεόδωρος^{1,2*}, Κ. Γ. Μπέλτσιος³

¹ Ινστιτούτο Νανοεπιστήμης και Νανοτεχνολογίας, Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος», Αθήνα, Ελλάδα

² Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αθήνα, Ελλάδα

³ Τμήμα Μηχανικών Επιστήμης Υλικών, Πολυτεχνική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, Ελλάδα
(*g.mastrotheodoros@inn.demokritos.gr / mastroteo@yahoo.gr)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η βυζαντινή ζωγραφική εμφανίζει ορισμένα ιδιόζοντα τεχνικά, όπως και στιλιστικά, χαρακτηριστικά, τα οποία αποκρυσταλλώθηκαν σταδιακά κατά την αντίστοιχη χρονική περίοδο. Σε πολλές περιπτώσεις κάποια φορητά (: «εικόνες») και μνημειακά (: «τοιχογραφίες») ζωγραφικά έργα παρέμειναν (ή και παραμένουν) ενταγμένα στο αυτό λατρευτικό πλαίσιο για εκατοντάδες έτη. Έτσι δεν είναι σπάνιο φαινόμενο η επέμβαση στα έργα –σε χρόνους πολύ μεταγενέστερους από την κατασκευή τους- με σκοπό την «θεραπεία» αλλοιώσεων και φθορών. Είναι άλλωστε ενδεικτικό ότι σε σχετικά μεταμεσαιωνικά ελληνικά τεχνικά εγχειρίδια εμφανίζονται οδηγίες περί επιδιορθώσεως ζωγραφικών έργων^[1]. Ωστόσο οι επεμβάσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική αλλοίωση των αντικειμένων μέσω της επίθεσης νέων υλικών ή/και της απομάκρυνσης αυθεντικών στρώσεων^[2]. Σήμερα με την εφαρμογή κατάλληλων φυσικοχημικών αναλυτικών τεχνικών, είναι δυνατό να διερευνηθεί πλήρως το υλικό και τεχνικό υπόβαθρο των έργων^[3-4], και κατ' επέκταση να επιτευχθεί διάκριση μεταξύ αυθεντικών (: αρχικών) και μεταγενέστερων υλικών. Στη παρούσα εργασία παρουσιάζεται με πρωτότυπα παραδείγματα η φυσικοχημική διάκριση αυθεντικών-μεταγενέστερων υλικών σε φορητές εικόνες & τοιχογραφίες και ο εντοπισμός προγενέστερων επεμβάσεων συντήρησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Mastrotheodoros GP, Beltsios KG. (2019). *Stud. Conserv.*, 64(1): 42-53.
- [2] Mastrotheodoros GP, Filippaki E, Bassiakos Y, Beltsios KG, Papadopoulou V. (2018). *Archaeol. Anthropol. Sci.*, doi: 10.1007/s12520-018-0732-5.
- [3] Stuart BH. (2007). *Analytical Techniques in Materials Conservation*. John Willey & Sons.
- [4] Sotiropoulou S, Daniilia S. (2010). *Accounts Chem. Res.*, 43(6). 877-887.